pagini bucovinene

ANUL VI, nr. 12 (72)

DECEMBRIE

EDITATE ÎN COLABORARE CU COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA

Privire peste ani

Anul pe care-l petrecem e și el unic în felul său ca toți de pînă acum, ca toți cei care vin. Bogat în fapte de muncă, evenimente și mai ales în strădanii ale sucevenilor de a adăuga plaiurilor bucovinene noi ctitorii, noi împliniri, se înscrie în cronica acestei epoci de lumină ca un an al ardorii pentru lucrul bine făcut. Au stat la temelia lui îndemnuri supreme ale conștiinței noastre politice : Congresul al III-lea al Educației Politice și Culturii Socialiste, în centrul căruia s-au situat imperativele făuririi omului nou ; Conferința Națională a Partidului Comunist Român reflectînd suprema grijă pentru trebuințele actuale și de perspectivă ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România ; aniversarea a 40 de ani de la gestul eroic al poporului nostru de întemeiere a primei republici din istoria multimilenară a patriei. Implicat acestora și înscris pe agenda zilnică de lucru, îndemnul constant, revoluționar al președintelui republicii, al primului nostru președinte, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a ne devota cu pasiune muncii, gîndirii creatoare, de a învinge toate greutățile pentru a înfăptui ceea ce ne-am propus, pentru a ne respecta angajamentele mersului nostru înainte.

Și iată cum la Suceava, toate acestea au căpătat, în anul 1987, dimensiuni ale realității concrete, dimensiuni ale faptului comunist. Să pornim de la marea bucurie și satisfacție cu care au primit toți locuitorii județului Suceava rezultatele întrecerii pe țară, oglindind munca lor din anul precedent : locul I în industrie ; locul II în agricultură ; locul III obținut de consiliul popular județean. Satisfacția supremă a acestor rezultate stă în hotărîrea de a fi menținute, depășite. Și iată că în acest an oamenii muncii din industria suceveană raportează îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le-au revenit, depășirea acestora cu aproape 300 milioane lei la producția marfă industrială.

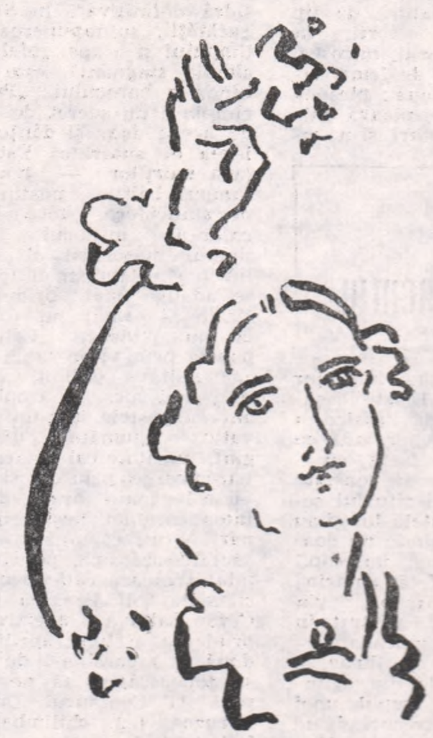
Am stat de vorbă cu primarii orașelor noastre, îndemnîndu-i să se refere la cele mai importante rezultate ale anului 1987. Aproape 1 000 de apartamente, prima linie de troleibuze și prima etapă, de 50 MW, la CET Suceava, sînt punctele de referință ale primarului municipiului Suceava, tovarășul Mihai Găinariu. Pentru Costică Artenie cea mai de suflet realizare a anului este redarea în circuit cultural a casei lui Mihail Sadoveanu din Fălticeni. Primarul Mihai Frunză din Rădăuți se mîndrește că industria orașului a realizat în devans planul și că a asigurat concitadinilor un modern și spațios local pentru biblioteca orășenească. Vasile Păriu a început un amplu program de modernizare a centrului civic din orașul Gura Humorului, iar la Vatra Dornei Ion Cornețchi invită pe toată lumea să viziteze eleganta Casă a Cărții „Nicolae Labiș", deschisă recent prin stăruitoarea lui grijă.

Semnificativ este faptul că în fiecare din cele 8 orașe și 90 de comune din județul nostru s-au făcut atît de multe în beneficiul oamenilor. Noi magazine și spații comerciale, noi secții de prestări servicii, modernizări în zootehnie, în peste 30 comune s-au construit blocuri de locuințe, comuna Breaza își menține întîietatea cu privire la contribuția locuitorilor la realizarea fondului de stat, la Cornu Luncii s-a deschis o brutărie...

Remarcabile sînt producțiile agricole obținute de cooperativele din Bosanci, Moara, Liteni, Verești, Dumbrăveni și altele încă, toate aspirînd către înaltul titlul de „Erou al Noii Revoluții agrare". Se adaugă acestora roadele bogate ale Stațiunii de Cercetări Agricole Suceava, ale unităților pomicole din Fălticeni, Rădășeni, Forăști, Boroaia, Vulturești. Și între toate și peste toate acestea bucuria și frumusețea actului de creație și interpretare artistică manifestate în cadrul celei de a VI-a ediții a Festivalului Național „Cîntarea României". Niciodată pînă acum n-am avut o participare atît de numeroasă ; niciodată pînă acum nu a existat o atenție atît de mare față de conținutul și calitatea actului de cultură promovat de cele peste 5 000 de formații artistice și de cei peste 2 500 de creatori și interpreți. Meritata răsplată obținută în etapa republicană a marii competiții aduce în cronica culturală suceveană, a acestui an, peste 1 000 de titluri de laureat, evidențieri și distincții. Dar sutele de mii de vizitatori de la muzee și de la monumente? Dar sutele de mii de cărți citite? Dar miile de filme prezentate, spectacolele, întîlnirile, dezbaterile întîmplate în cele 530 de așezăminte culturale din județul nostru?

Sînt toate acestea strădanii ale sucevenilor, pe care le putem numi cu satisfacție daruri ale anului pe care-l petrecem. De aceea 1987 este, deci, un an unic în felul său, ca toți cei de pînă acum. Unic va fi și anul spre care pășim, anul șase sute de cînd numele Suceava, cetate de oameni de mereu lăudată ispravă, este menționat pentru prima oară în scris în documentele ce demonstrează eternitatea spațiului românesc.

Alexandru TOMA

desen de Ion Carp FLUERICI

autograf NICOLAE LABIȘ

INEDIT

(FRAGMENTE)

Azi smulg din luminoase rînduri moi
Și gesturi lunecoase pentru tine,
Eu, cel de izuri tari îndrăgostit
Și înălțimi semețe carpatine.

E ora cînd în sat au amorțit
Fluturii negri lingă becuri stinse...
Dar pîlpîit, din luminare, pe hîrtii,
Chipul tău alb zîmbindu-mi se prelinse.

Dorm munți-n zări și munți-mi dorm în piept,
Abia s-aud mari focuri subterane.
Și doar o flamă roșie zvîcni —
Sabia altor multe milioane

Doar un fior titanizat mi-i versul
Zvîcnind în necuprinsu-mi univers
Prietene, îmi vei găsi poezia
Doar după poarta ultimului vers

*
* *

Sufletul meu e un rîu izvorît dintre munți
Și trecut prin castele de apă și țevi citadine —
Prietene, gustă-l ! Tot ce rămîne se va volatiliza
Ca să se întoarcă din nou — ploaie de aur —în mine.

*
* *

Mă scald în ploi de soare, mă înfioară luna
Și-adeseori mă-nghează al suferinței vînt
În lumea-mi sufletească mă simt întotdeauna
Așa cum pămîntul se simte pămînt.

Și binele și răul armonios într-însa
Își desfășoară-n cicluri fireștile puteri
În mine azi surîsul din nou lumina-i strîns-a
După înfiorătoarea durere de mai eri.

. . . .

Nicolae Labiș

Țara-n decembrie

Decembrie nu-ncape în cuvinte,
Ci poate doar în marile ninsori,
În alba lor întindere fierbinte,
Cînd duhul țării trece printre nori.

Ne vin atunci în inimă istorii,
Ceruri în naltul bolții se deschid,
Aducerea aminte dinspre glorii
Și dinspre flamuri roșii de partid.

O sărbătoare-a patriei române
Sălășluiește-n cuibul din tării
Și ca o piatr-a vremilor rămîne,
Oricîte ape curg spre veșnicii.

N. MOSCALIUC

Res-publica

Timpul aleargă, purtîndu-ne ființa spre noi orizonturi. Îi măsurăm trecerea cu orele faptei și cu momentele izbînzilor ei, cu bătăile inimii adesea accelerate de răsplătitoare bucurii și emoții. În amurg de secol și mileniu, biruințe de gînd și acțiune ne certifică identitatea în spațiul luminii, ne întemeiază încurajator aspirațiile, deciziile, strădaniile. Și astfel, „lucrînd" prin și pentru noi, în curgerea sa spornică în împliniri, timpul devine istorie, dobîndind „relieful" pe care i-l conferă un popor hotărît și apt să întipărească în marea carte a ființei și conștiinței sale naționale valori și semnificații înalt reprezentative. Firesc, desfășurarea cuprinzătoare și densă de înfăptuiri și procese economico-sociale, de edificări în materie și spirit, ele însele relevante, este marcată de repere cu însemnătate de eveniment memorabil. Decembrie actual are cîteva asemenea „vîrfuri" de istorie, ale căror sensuri reverberează cu mult dincolo de limitele duratei în care se înscriu...

...Deschidere — de pe platforma realizărilor și realităților responsabil analizate, evaluate — a unei largi și profunde perspective către viitorul patriei, configurat ca proiect, prin elemente esențiale ale fizionomiei sale... Cu o astfel de forță analitică și previzională, recentul forum comunist a determinat saltul în istorie al zilelor de la sfîrșitul celei de a doua decade a lunii. Opțiuni fundamentale și orientări hotărîtoare pentru progresul viguros al țării au fost, în acest cadru, elaborate ori reafirmate pentru a jalona o nouă etapă de înflorire multilaterală a societății noastre. Cuprinsul lor este prea bogat pentru a putea fi adus în aceste rînduri. În contextul unei palete ample de prevederi științifice întemeiate, teze și idei se reunesc însă și se armonizează, prin generoase implicații umaniste, sub semnul obiectivului suprem al funcționării ireproșabile a mecanismului economico-social, în beneficiul făuritorilor de bunuri materiale și spirituale. Convergente, așadar, direcțiile de acțiune stabilite — pornind din fiecare punct important al complexului existenței și conștiinței noastre socialiste și antrenînd, la scara întregii țări, responsabilitățile și aportul tuturor categoriilor socio-profesionale și ale tuturor vîrstelor active — vizează, în ultimă instanță, în condițiile respectului deplin și ale cultivării adevărului, binelui și frumosului, edificarea unei tot mai înalte calități a muncii și a vieții. La confluența a trei procese revoluționare programatic coordonate — noua revoluție tehnico-științifică, noua revoluție agrară și noua revoluție în conștiința și cultura oamenilor — se regăsește astfel, ca „proiectant" și realizator, părtaș și beneficiar, poporul român, chemat să dea impresionantei opere constructive în care este angajat dimensiunea reală a geniului său creator. Să mai relevăm doar un aspect ; fie că se referă la strategia utilizării resurselor, la promovarea mai intensă a progresului tehnic, la ridicarea gradului de productivitate, economicitate și calitate a muncii, la introducerea pe scară largă a mijloacelor de automatizare, robotizare, cibernetizare, informatizare ori la alte importante domenii și măsuri de modernizare, conform exigențelor eficienței, a activității, hotărîrile adoptate impun în prim plan cerința accentuării caracterului creator al tuturor eforturilor umane ; solicită înțelegerea necesității ca, în actuala etapă a revoluției tehnico-științifice înfăptuirile să reprezinte „o prelungire a inteligenței".

...Deschiderea omagială, de la înălțimea prezentului, spre trecut, ne angajează afectiv într-o întoarcere în timp pe traiectoria unui arc de patru decenii de tumultuoasă istorie socialistă.

...Deschidere în adîncime, către propriul univers lăuntric. Anul Nou ne îndeamnă nu numai să facem bilanțul realizărilor concrete de peste an, ci și să încercăm o explorare a stării spirituale ce ne definește personalitatea, o judecată în instanța conștiinței a acumulărilor din cuget și sufletești, a manifestărilor eului etic. Ce reprezintă, cîntărite cu unitățile de măsură ale vredniciei și competenței, aportul nostru profesional? Cît am urcat în cunoaștere? Cu ce ne-am îmbogățit simțirea? În ce lumină morală ne-au înfățișat semenilor convingerile exprimate, atitudinile adoptate, întreaga conduită? Trăind sentimentul împlinirii încă unui cerc de vîrstă în trunchiul existenței noastre, ne vom bucura dacă răspunsul la asemenea întrebări va fi preponderent favorabil ; vom confrunta — dînd cîștig de cauză optimismului — melancoliei versului horațian („Eheu ! fugaces ...labuntur anni") cu un adevăr însușit dintre cele enunțate de Voltaire : cine muncește și cine gîndește extinde limitele timpului ; vom hotărî că avem datoria să ne reprezentăm în vreme propria durată prin aspirații nobile, fapte frumoase, gînduri adînci, visări înalte.

Ion NEDELEA

A PRIVI „ÎN UNIRE STĂ PUTEREA"

„Hai să dăm mînă cu mînă / Cei cu inimă română". Versurile lui Alecsandri, pe care cu toții le purtăm în inimă ca pe un talisman de preț, au răsunat în aceste zile de decembrie cu înțelesuri noi, aprinzînd în sufletele noastre energii înzecite. De la înalta tribună a Conferinței Naționale a partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a conturat, cu puterea sa de vizionar, orizonturile spre care ne îndreptăm, piscurile pe care le avem de atins în viitor. Se deschid în fața noastră perspective mărețe. Depinde de noi, de munca fiecăruia, să le înfăptuim, să valorificăm această șansă istorică, pe care construirea socialismului în țara noastră ne-o oferă cu generozitate. Nu este un drum lin, lipsit de greutăți, ci unul de încordată dăruire pentru cauza generală și pentru cea a fiecăruia dintre noi, acest popor, care într-un chip simbolic, acum, în decembrie, și-a rotunjit numărul la 23 de milioane de oameni.

Se cere așadar cutezanță. E nevoie mai mult ca oricînd, de spirit revoluționar, care trebuie să manifeste lupta neistovită pentru nou. Competiția care are loc astăzi este una a calității, în care rolul de seamă îl joacă mintea și inima omului. Să activăm fără preget la locurile noastre de muncă, dar și în ceasurile celelalte ale zilei pentru a ne spori fără încetare zestrea de cunoștințe, pentru a fi în pas cu tot ceea ce este nou în lume. Să fim, deci, sincroni cu timpul pe care-l trăim și să o luăm chiar înaintea timpului. În acest sens se cere, așadar, să înțelegem chemarea fierbinte pe care ne-a adresat-o din nou secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a Conferinței Naționale a partidului, de a ne uni într-o singură bătaie a inimii. Inima noastră să bată puternic pentru prezentul și viitorul României. Uniți în cuget și-n simțiri. Umăr lîngă umăr, suflet lîngă suflet, pentru propășirea patriei.

Poporul nostru de 23 de milioane este hotărît să înainteze ferm, așa cum au dovedit-o și lucrările marelui forum comunist din acest decembrie, către orizonturile comuniste ale patriei române.

Grigore SPIRU

PATIMILE DUPĂ FĂNUȘ sau VICTORIA BAROCULUI

Anunțat de multă vreme în planurile editoriale și prin publicarea în reviste a unor fragmente, așteptat cu interes intens și justificat, romanul **Scaunul singurătății** * al lui Fănuș Neagu a ajuns, în sfîrșit, în mîinile cititorilor, după unsprezece ani de la cel imediat anterior (**Frumoșii nebuni ai marilor orașe**). Reacția, deocamdată silențioasă, a criticii era greu de prevăzut în aceste circumstanțe. Explicații ale ei se pot găsi, la rigoare, suficiente; desigur nu deruta în fața noutății sau insolitului cărții poate fi invocată, pentru că **Scaunul singurătății** se așează în linia evoluției previzibile a prozei autorului. Și nu numai a lui, ci și, în bună măsură, a unei importante părți a generației literare căreia aparține. Începe să devină evident că ultimul segment al traiectoriei acesteia, fie că e vorba de poezie, fie de roman, se mișcă într-o discretă lumină alexandrină sau traversează un inconfundabil spațiu baroc. Procesul ar merita o cercetare atentă, mai ales pentru că fenomenul pare a fi foarte complex: unii scriitori aparțin tipologic barocului, alții se afiliază lui după ce au evoluat între alte coordonate estetice. Fănuș Neagu aparține primei categorii, iar **Scaunul singurătății** va rămîne, probabil, punctul cel mai înalt al evoluției sale în baroc. Și, în virtutea congenerității și afinităților evidente ale autorilor, se situează pe același traiect romanesc cu **Cartea milionarului** (1977) — primul volum al tetralogiei **Cartea de la Metopolis** promisă de Ștefan Bănulescu.

În interiorul operei de pînă acum a lui Fănuș Neagu, acest ultim roman urmează, în ordinea unei consecuții de conținut, după **Îngerul a strigat**; Cezar Saltava, protagonistul lui numărul unu, este cosubstanțial cu Ion Mohreanu, nu cu „frumoșii nebuni", în sensul că actele sale exclud gratuitatea, se înscriu în ordinea unei finalități, deși acceptă intervenția hazardului, ideea de fatum și chiar acțiunea în virtutea liberului-arbitru. Chiar dacă, în esență, rămîn cărți ale unor destine ce nu se **repetă**, nu intră în serie, determinarea istorică, laolaltă cu toate implicațiile ei, este prezentă, uneori năpraznică precum o ghilotină, alteori implacabilă ca mareele. Intenția de restituire a profilului unui moment istoric, evidentă în **Îngerul a strigat**, total absentă în **Frumoșii nebuni ai marilor orașe**, istoria deci, reprezintă **Scaunul sigurătății**, dincolo de inevitabilele ei intruziuni în roman, **pretextul** întregii structuri narative. Substanța epică e discontinuă, aparent haotică, în realitate deliberat fragmentată, alternînd, în formulă barocă, momentele cînd se derulează dens și torențial, într-o cascadă diavolească de insolit, senzațional, exotic, cu cele de o lentoare fluvială. Însă dincolo de diversitate și discontinuitate, de refuzul ferm al convergenței convenționale, nucleele narative își interferează cîmpurile de semnificații, se integrează într-o unitate estetică a contrariilor, subtil guvernată de normele cele mai rezistente la timp ale barocului: tensiunea, contradicția, violența conflictelor, supraabundența detaliilor, efectul de surpriză, bizareria, insolitul, straniul. Structura narativă e constituită dintr-un modul central în jurul căruia se plasează, la mai multe nivele temporale, numeroase module epice adiacente, în relație, cele mai multe, nu de comunicare directă cu primul, ci, îndeosebi, de inducție, piesele principale nefiind, de regulă, angajate în ele. Romancierul lucrează cu un număr impresionant de personaje, care umplu pînă la refuz spațiul romanului (fără însă a se incomoda reciproc) și, în pofida aparenței de mișcare colcăitoare, delirantă, de lipsă a ierarhiilor epice, se integrează într-o geometrie piramidală la al cărei nivel superior îi aflăm pe protagoniștii modulului central — Cezar Saltava, Bozar Garofeanu, Lazăr Mantora (alias Leb Betleem), Luiza-Maleta. (De observat că toți bărbații au în compunerea prenumelui grupul de sunete **zar**) ** Ca și în romanele precedente, Fănuș Neagu nu este adeptul unor desfășurări narative de amploare ***; nota epică specifică a romanelor sale este dată de anvergura, profunzimea, complexitatea și violența conflictelor. În cazul de față, cele erotice par a fi dominante numai datorită unui efect de perspectivă; în realitate, Cezar Saltava este angajat într-un adevărat complex de puteri conflictuale — pasionale, etice, sociale, gentilice, politice, ontologice, destinale. Toate converg, și acesta este, dincolo de impresia superficială de inexistență a unor linii de forță, principiul de coerență al romanului, într-o interogare obstinată și fără prejudecăți a destinului și, în ultimă instanță, către sensul tragic al condiției umane determinat la rîndu-i de tragicul imanent al ordinii universale. Tema singurătății unui individ sau a unei colectivități aici, la nivelul epic, capătă pregnanță; numai ea aruncă o punte între tragic și grotesc; numai de la înălțimea solitudinii opozițiile bine-rău, frumos-urît, rațional-absurd etc. se îmblînzesc, își topesc și își amestecă liniile de contur. Chiar și „scaunul singurătății", care, în realitate, posedă grandoarea unui tron voievodal sau celest, poate fi ocupat de o ipostaziere a maleficului — Luiza-Maleta —, sau cea a blîndeții și iertării — Cezar Saltava. Sau, pe ultima pagină a romanului, Bozar Garofeanu, monstruoasă hibridare între lașitate, perfidie și obsesie a puterii, apare tot sub semnul ambiguității contradictorii a barocului: „...un fel de Isus pantocrator în cheia bolții, nu, mai degrabă Dracula potrivindu-și pe frunte, peste cușma de corb, țăndări din piatra lui Graal"; cînd, dacă în roman există un „învățător", acela este Saltava, dar fără prerogative de pantocrator. Oricum, el nu este un erou, noțiune de teorie literară la care proza lui Fănuș Neagu nu face priză. Cezar Saltava depășește condiția insului comun numai prin capacitatea de a se trăi, de a se exprima prin propria-i existență; un om care acceptă că nimic din ceea ce-i omenesc nu-i poate fi străin, care și-a însușit intuitiv afirmația lui Bacon că „naturii (umane) nu-i poți porunci decît supunîndu-i-te".

Ca operă, **Scaunul sigurătății** nu-și trage puterea numai din pre-text și din discursul narativ; s-ar putea afirma chiar că acestea constituie sursa secundară de energie a romanului. Vocația lirică a autorului este miraculoasă; amplele panouri descriptive cantitativ, egalează sau, poate, nu am calculat, chiar depășesc paginile cu conținut epic, însă fără a-l sufoca. Prezența lor aleatorie remodelează din punct de vedere compozițional narațiunea, deranjează, voit provocator, confortul unei lecturi pe orizontală, conformiste și comode, preocupată numai de coaja spectaculoasă a întîmplărilor, pentru a ne propune o alta, orientată în adîncime. Dar nu aceasta este principala menire a descrierii lirice, a poematicului, în roman. La Fănuș Neagu cunoscutul adagiu „descriptio, ancilla narationis" nu funcționează. Pe lîngă faptul că activează spațiul, mult mai intens decît la alți prozatori, implicîndu-l în evenimente (descriere narativă), conferă epicului dimensiunea temporală. Naturismul copleșitor, acuzat baroc, ritmează întîmplările după cutumele anotimpurilor, viața înscriindu-se într-o ciclicitate mitică sau regresivă. Din acest punct de vedere, proza lui F. N. se învecinează, fără contaminări, cu a lui Sadoveanu ori J. Giono. Prozatorul este unul dintre cei mai mari poeți ai cîmpiei și ai Dunării — „jugulara Europei"; acuitatea senzorială, simțul extraordinar al valorilor plastice, capacitatea sinestezică ieșită din comun susțin o intuiție a „vocilor" naturii de tip expresionist: „Miezul verii. În miriști înverzea mohorul, mirosea, de la mori, a măsele de lemn tocindu-se și a făină nouă; plesnea aliorul de sucuri albe, pleavă galbenă fumega pe drumuri și-n coroanele salcîmilor; jur-împrejur plutea moartea și o liniște osoasă, fantastică, blîndă irosire a clipelor. Timpul regenerator, cu semnul pedepsitor pe piept, cu inima rănită, se oprise să constate că funcționează numai ritualul secerișului și că diamantele lui și-au pierdut simbolurile; nimic nu doare, boi novaci în jug, un copil pe-un mînz roib, o fată aruncîndu-se-n năvodul pescarilor, vin gustos și sprinten, păstrat în hrubă, pepeni roșii, supranaturalul domnind ca lege și iluzie, o pasăre ciugulind zorile din oglinjoara îngropată în trupul unei troițe, zeul cîmpiei strecurîndu-se prin deșirările amiezii spre Marele Palat al Apelor Dulci, unde înoată zeii fluviului". Descripția pune în evidență o altă marcă a barocului lui F.N.: plasarea timpului pe poziția de valoare ontologică supremă. De aici, sentimentul caducității și regresului lumilor, melancolia existențială profundă, iar ca revers al medaliei, frenezia hedonistă, eshibarea năpraznică a plăcerilor clipei. Un personaj, venit din afară, îi caracetrizează astfel pe oamenii claustrați de bună voie în acest perimetru spațio-temporal: „Voi, cei de la Dunăre, trăiți departe, în lumea confuză a închipuirilor... (...) Balta, cîmpia, caii, discordiile sînt singurele voastre surse de reflecție. Galvanizați ca năluci, sînteți prea plini de patimi, și foarte ușor de învins". Greșește, desigur, o astfel de lume arhaică poate să dispară, dar nu să fie înfrîntă. De altfel, Cezar Saltava răspunde astfel: „Sîntem mai intacți decît poți tu să înțelegi atunci cînd privim spre zările lumii".

În **Scaunul singurătății**, eposul și descripția cresc dintr-un puternic fond mitic, ca, de altfel, și celelalte romane ale lui Fănuș Neagu; în niciunul însă relațiile lor nu sînt atît de organice. Fără structura mitică de profunzime, această carte s-ar desmembra ca un colan de mărgele cu firul rupt. Prozatorul pare a porni de la premisa că lumea fenomenală se edifică pe tiparele eterne, imuabile, care sînt structurile mitologice. Cînd anumite date, evenimente existențiale nu se supun unor modele sau simboluri mitice, scriitorul nu deformează realitatea pentru a o sili să încapă în tipare, ci caută alte variante, recurge la combinații noi, sau, pur și simplu, elaborează el altele; bunăoară, simbolul peștelui-centaur — una din cheile de boltă ale romanului. Posedînd o intuiție ieșită din comun a formelor și valorilor mitice, creează dinlăuntrul și în spiritul acestora. Universul său imaginar este coerent și, comunicant, obiectele și ființele cu încărcătură simbolică, dacă nu sînt izomorfe, se subsumează unui cîmp de semnificații unitar; ele sînt: apa (curgătoare sau stagnantă), femeia, luna, cîmpia, calul, peștele, lupul, viscolul. Apa, curgătoare sau stătătoare este, la F.N., o invitație la călătoria fără întoarcere. Bachelard, vorbind despre „apa mortuară la modul superlativ", o consideră epifanie a urgiei timpului, „clepsidră definitivă". În **Scaunul singurătății**, suprapunerea curgerii timpului și a apei „ofelizate" peste cîmpia stagnantă, este o altă izbîndă a barocului: „Pentru bălți, cîmpia e un secret de nedescifrat, de aceea doar și dănțuie acolo în legea ei autarhică Fata Morgana (apa morților — n.n., M.I.) (...) Timpul bălților, pustiu ca o cale de sinucidere, făcea joncțiune, chiar la mijlocul Dunării, cu timpul masochist al Bărăganului (...)". Calul malefic și peștele se adaugă apei; primul ucide pe Vasile — tatăl lui Cezar, asistă la cina vînzării „Celui osîndit", poartă prin vifor sania cu un Cezar Saltava definitiv condamnat, dar, mai ales, se combină terifiant cu peștele într-un centaur acvatic — „jumătate pește de argint, jumătate cal de aramă": „Dunărea curgea prin cer și pe mijlocul ei se legăna o corabie de sare. Inaintea corabiei, peștele pilot al Dunării — nu centaurul — centaurul sacralizează apa, pe cînd peștele-pilot trasează căile oculte ale fricii". Pe Țili Peruzea (dedublată), Cezar Saltava o avertizează: „Fiți prudente, e luna aprilie, hei, voi două, (...) corabia-i de sare, o să se topească, o să ne scufundăm pînă la Centaurul Dunării, Țili Peruzea (...) chilimbarule îndoliat (...)". Prin Cezar Saltava mitul christic este integrat (ce superbă erezie!) în contextul păgîn al lumii arhaice, imuabile, căreia aparține, prin origine, personajul, o lume a patimilor neînfrînate și a pătimirii asumate. Eliberat de canoanele biblice, el, „Isus de la Rîuri" — „mistuit... de patimă" — își menține dreptul de a suferi în numele tuturor, demnitatea, puterea de a ierta, atributele soteriologice. Cezar Saltava nu face parte nici din familia lui Ion Mohreanu, nici din cea a „frumoșilor nebuni". Aparținînd prin naștere și pasionalitate unei lumi revolute, condamnată de timp și istorie, trăind, fără complexe și restricții, într-un prezent încă necristalizat (cel al anilor '50), el nu poate alege decît singurătatea, fiindcă lumea pentru care a optat nu și-a așezat definitiv structurile. Pasiunile lui au o inefabilă inocență, suferințele — noblețe. Complexitatea lui, care refuză orice geometrii canonice este, în ultimă instanță, complexitatea romanului însuși.

Mihail IORDACHE

---

* Buc., Ed. Cartea Românească, 1987.

** Unui al doilea eșalon aparțin Salcia Vifor, Irina, Doina, Poloneza, Țili Peruzea, Havalica Cuprian, Gil, Alexandru Madona, apoi seriile se lărgesc după regula progresiei geometrice.

*** De aceea nici nu considerăm că e nevoie, în contextul acesta, să rezumăm întîmplările lui.

PROZĂ

Cățărătorul

Începuse urcușul în zori, cînd răcoarea zilei încă necoapte înviorează trupul ispitit de căldura unui culcuș. Soarele se afla undeva în spatele său, abia își înălța deasupra orizontului fruntea încinsă și lumina sa, izbucnind într-un unghi ascuțit, de jos, arunca pe zidul de piatră umbra mărită a bărbatului, care încerca să filozofeze puțin pe marginea relației dintre om și lumină, al cărei act dintîi era umbra. Dintotdeauna se știuse înfricoșat de înălțimi, dar și atras, căci îi plăcea să le umilească în înfruntare directă cățărîndu-se impertinent, el, ființa nevolnică, pe obrazul imens al stîncii.

Cocoțat pe un stei ieșit curios din peretele de piatră cu aspect de fațadă decolorată, își concentra tot mai mult atenția asupra celor trei puncte de sprijin obligatorii pentru o oarecare siguranță a cățărării, deși roca sfărîmată, brăzdată nemilos de fisuri adînci, împrăștiate în toate direcțiile, nu-i dădea sentimentul de încredere. De cîteva ori bucățile mari de piatră tremuraseră amenințătoare sub bocancii cu tălpi profilate, făcîndu-l să se lipească instinctiv de peretele rece și abrupt, evitînd să privească în jos. Gîtul înțepenit refuza să se încline ori de cîte ori se gîndise să privească prăpastia de sub el. Își ridica privirile spre vîrf, pîndind cum stînca strivește cerul. Simțea răceala pietrei sub palme și fiorul rece îi pătrundea dureros în încheieturi, amorțindu-i mișcările. Își reproșa de fiecare dată nechibzuința de care dădea dovadă aventurîndu-se în escalade de unde numai reflexele și intuiția sa îl puteau scoate la liman. Pe la mijlocul fiecărui asaltat abrupt își promitea solemn și hotărît că, dacă va ieși cu bine din prăpastie, nu se va mai cățăra niciodată. Și mîinile i se crispau nervoase pe colțurile aspre.

Imensitatea stearpă, care împrăștia amenințătoare tăcerea rece, surpa din înălțime norii. Smocuri dezolante de iarbă ce își găsiseră adăpost pe praguri înguste, pe care vînturile înghesuiseră o mînă de țarină, își clătinau firele alungite deasupra prăpastiei. Lichenii nevolnici pătau alb pieptul de piatră înfipt dîrz în calea vînturilor din înalturi, iar dedesubt, ca o perie deasă și albăstruie, pădurea de molid călătorea încremenită spre văi.

„Omul este o ființă perfectă, dar cu o droaie de defecte"... Noțiunile se înghesuie în minte învălmășite, se amestecă, se desprind, nasc idei sclipitoare ce se frîng numaidecît, înainte de a-și dezvălui bogăția, se rup înlănțuiri logice sudîndu-se altele, care frizează absurdul și comicul, într-o frămîntare continuă, dominată de frică. Se nasc metafore și cugetări profunde, cu iuțeală scăpărătoare, pentru a se sfărîma imediat în gînduri banale, vulgare. Cuvinte aproape uitate apar din memorie proaspete și distincte, gînduri înnăbușite de împrejurări trecute rup zăgazurile răbufnind nesupravegheate sub imaginea amennițătoare a abisului înfiptă adînc în conștient. Principii altădată neînduplecate par vorbe goale, a căror încărcătură morală s-a scurs în urmă, undeva în necunoscut sau poate în hăul grozav de piatră și amenințare. Cele două adîncuri, adîncul ființei și adîncul neființei se găsesc față în față, iar pe muchia îngustă dintre ele, căutînd înfrigurat puncte de sprijin, se tîrăște pe verticală omul. Ochii i se închid pentru un moment și suspendat între cer și pămînt, încredințat fragilelor reazime, încearcă să se mintă cu o clipă de odihnă în întunericul bîntuit al stării sufletești..

„Și totuși, cel mai complicat univers rămîne femeia."

„Cu cîtă plăcere teoretizăm viața! Sîntem niște ași, niște genii în a pune totul în forme perfecte, în a ordona, a inventaria, a clasifica sentimente, trăiri, caractere. Tranșăm perfect binele și răul, adevărul, minciuna, gustăm cu nesaț plăcerea judecăților, din cîteva propoziții fondăm o filozofie. Dar cînd urmează să demonstrăm practic, prin noi, ceea ce am explicat cu atîta elocvență, se dezlănțuie o harababură de nedescris. Ni se prăbușește peste cap întreaga structură pe care am teoretizat-o cu atîta abilitate și de sub dărîmăturile propriilor principii ieșim serios zdruncinați, constatînd cu tristețe că toată teoria în care ne-am investit imaginația și idealurile nu rămîne decît o grămadă de sfărîmături."

Amorțeala pătrunde treptat în degetele lipite dureros de piatră. Încă un pas ridicat pe o treaptă închipuită în peretele stîncos, mai sus, iar golul din urmă, mai adînc. Simte în mușchii obosiți zbuciumul luptei dintre orizontal și vertical, o luptă dată la nouăzeci de grade, nedreaptă! Efortul e din ce în ce mai chinuitor. O singură mișcare greșită, o clipă de relaxare nesupravegheată pot duce la pierderea echilibrului.

„Cînd un corp își părăsește starea de echilibru, tinde spre o nouă stare de echilibru relativ."

„Orele de fizică nu erau dintre cele mai plăcute. Un profesor aproape bătrîn, aproape chel și aproape plictisit nu va reuși niciodată o lecție atrăgătoare. Fizica este o disciplină riguroasă. Dacă

(continuare în p. III)

Casian BALABASCIUC

Marele premiu al celei de a XIX-a ediții a Concursului de poezie, „Nicolae Labiș", acordat de Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă Suceava

ANGELICA MIHALCEA
(elevă — Tulcea)

Zapadă din zăpadă

...apoi am început să nu mai aud decît zăpada...
Adormisem acolo — cuibar de gheață —
și osul tîmplei mele se sudase cu osul zăpezii,
rece și alb...

...artere transparente ale trupului meu
urcînd în mine din trupul ei...
...falange ale degetelor mele
urlîndu-și nemișcarea...

...fragila-mi stinghie a șirei spinării
înfiptă adînc în nea...

Nu mai rămăsese din mine
decît dragostea ce-o aveam pentru arbori:
la nesfîrșit sărutul meu cristalizat, peste crengi.

Nu mai aveam al meu
decît memoria unei foste ierni
în care mă jucasem mutilînd zăpezile.

Eram din nou, dar altfel:
dacă-ncercam să cînt — se pornea ninsoare,
tristețea mea însemna o iarbă de fum,
alburie și-naltă.

Eram din nou și altfel:
cu răzbunare și frig mă reclădise zăpada
din ea însăși: Om de zăpadă
înălțat de zăpadă...

Gestică

...mi se prelinge-n palme duminică de lapte...
Încep să mă-mbrac, dar brusc
nu mai știu
locul hainelor pe trupul meu. Cu-n gest
mă refuză oglinzile:
de luni mă voi privi în cuvinte.

...cade soarele cu un zîmbet forțat...
Încep să cînt, dar brusc
înțeleg
că de cîntecul meu e-agățat tot orașul
precum e-agățată o piatră
de funia unui scripete rupt

...din lună coboară caii de aur
pe scara brațului meu îndoit...

Ca în copilărie mișc limbile ceasului
ca să cred că a trecut mai repede
timpul...

Epilog

În mine și tine
aerul s-a spart
și lumina în două s-a despicat:
una mie, una ție — ajută-mă să împart
mai repede razele,
mai repede pînă nu vine seara...

Cuvintele să le stringem în pumni
și cu pumnii în cer să izbim
făcînd stele să cadă;
între mine și tine
aerul să se umple
de rod...

Una mie, una ție
ajută-mă să împart mai repede
roadele,
mai repede
pînă nu vine iarna...

Îmbrățișează-mă cu toate tăcerile
timpul să n-aibă loc
între mine și tine;
Ajută-mă să împart mai repede
secundele, una mie, una ție,
mai repede...

Premiul „Pagini Bucovinene“

DANIELA ZECA

(studentă, București)

Călătorie iluzorie

E vînt și m-am legat de barcă
și-aștept să mă desprind de țărm.
Un crin sălbatic port în gură
să nu m-aud cum chem în somn.

Aș vrea să pot dormi tot drumul.

Cum pierde Luna din înalturi
cenușă galbenă pe ape
ca sîngele-nchegat din trupul
de fluture martirizat.

Aș vrea să pot dormi tot drumul
Și nici nu simt că n-am plecat.

Pictoriță de castele

Am visat că
stăteam ghemuită
ca o pisică de Lombardia
între două tavane de sticlă.
În miini-cîte-un vas cu vopsele
și-n gură penelul.
Iar ție, de jos, ți-era frică
să nu cad cumva de pe schele.
(Și foarte curînd venea seara. De sus
chipul meu își pierduse culoarea
ca o monedă topită.)
„Lasă, pe mîine“, spuneam
zugrăvind mai grăbită
Castelul.
Am vrut să cobor
cînd fu gata ;
acum doar pricep
că visam.

Opera

Mamă, gura mea are formă de pasăre
țintuită în fața Soarelui cînd apune
Poate de-aceea pare lumii că plînge
Și-i atîta de frig unde sînt.

Fără statui

I

Un măscărici bătrîn
dormind în strană ;
în jur-multe scaune
și monezile regelui,
un sceptru de ipsos
și gura bolnavă cu care
nu pot să-ntreb
ce ascunde în palma
așezată pe inimă.

II

Sînt nopți fără flux
în care dorm singură,
cu fața sub Lună ca
bobul sub piatră.
Marea visează-un oraș plutitor
care s-o vindece de singurătate.
Trec în somnul Țintașului,
Fulgerat,
ca o pasăre.
Calul lui mă așteaptă totdeauna
la capăt.

III

Fiica vameșului ieșise în cîmp.
Semănam cu Ea de la spate ;
doar cînd m-am întors cu fața spre vînt
îmi zvoniră orgile pleoapei
spre a-mblînzi începutul de vară
tulbure.
Bărbatul purtase războaiele toate ;
oiștile rugii-i luceau depărtat
prin lumina de ceară.

IV

Stăteam lîngă soldatul
gata înarmat, rece,
nădăjduind să-i îmblînzesc cu carnea
hainele de postav
și nu puteam să mă luminez.
De cîteva nopți
încercam să re-nvăț
cum mă cheamă,
din ce parte venea
în copilărie zăpada
și mă crispam,
mereu mă crispam
la întîia silabă..

V

în mănușa cu care
îmi curăț Vînatul
apăru dimineața
un crin carnivor ;
însuși arcu-nnegrit
de sudoarea de fiară
se-mbrăcase în muguri
ca un pește în solzi.
Doamne, săgețile doar
le-am uns cu otravă...
(și la toate le dase cîte-un lujer
frunzos)
ultimul se grăbea să se nască
bobocul de lotus
de la ochiul care țintise
în jos.

VI

Deodată-am pătruns
gustul Fierului
mai tare ca sîmburul
și-nșelător ca sarea de lacrimă.
Ca-ntr-o arsură
amintiri din ninsoare
s-au boltit și s-au rupt
sub mirosul de zeu vinovat.
al bărbatului.
Ca-n tuburi de orgă,
ca umbra de cînt
sta în venele mele
ispita de aripă !
Trupul tot mă durea
ca un sîn necrescut.

Starea de suflet din vară

I

Discutam despre ceea ce s-a petrecut în cîțiva ani pentru ca o parte a șantierului să nu mai fie șantier, despre ceea ce este acum. Iar formula de răspuns la întrebarea pe care nu apucasem s-o pronunț s-a vrut o mărturisire.

— Aș zice că în august am intrat pe retribuția mea. Atunci s-au produs aici primii megawați, racordarea la sistemul național...

— Totuși, care a fost fața lucrurilor în vară ?

Inginerul George Prepeliuc, directorul Întreprinderii Electrocentrale, — pînă mai ieri împovărat de grijile constructorilor (și cîte nu aveau aceștia !), de obsesia clipei cînd energia va deveni, la Suceava, o realitate cu audiență în toate orizonturile țării — încearcă o ezitare. Pentru simplul motiv, dezvăluit peste cîteva momente, că evenimentul din august (privit de acum, cînd respirația și-a recăpătat cadența obișnuită) a fost mai puțin de natură tehnică. Cum altfel putea fi ? El devenise însă, în clipele acelea febrile, o stare de suflet. De emoție stăpînită. A directorului și a tuturor celor de aici. Pînă cînd prima turbină, trecută prin probe gîndite matematic, inginerește, avea să „spună“ că totul e-n regulă. Că experiența, deși tînără, trecuse cu bine „proba de foc“. Nu-i, aceasta, o metaforă. Fiindcă, într-adevăr, în august s-a pus primul foc la cazanul nr. 1. Și s-a născut temperatura, apoi puterea din care a răsărit energia electrică.

— S-a întîmplat noaptea... Așa a fost să fie. Din patru zile, în fiecare din ele dormisem numai cîte patru ore...

George Prepeliuc nu-și caută, nu-și alege cuvintele. Și nu ascunde nimic. Fiecare afirmație închide în universul ei un argument. Cînd bănuiește că vorba nu convinge îndeajuns, apelează la situații, tabele, însemnări. Sînt ale lui, făcute în ore de zi și de noapte, de bucurie sau mîhnire, și-i stau la îndemînă, populîndu-i biroul ce-mi pare un „pupitru de comandă“. De pe care nu lipsește nimic. Mai ales în folosul cunoașterii exacte. Pe ansamblu și în detaliu. Pentru a interveni, pentru a corela, pentru a găsi noi soluții practice. Nu însă compromisuri. Toate spun că viața directorului s-a complicat. Aidoma realităților din perimetrul întreprinderii, unde, acum, travaliul constructiv (urmează a mai fi puse „în operă“ aproape două miliarde lei) se învecinează cu cel productiv. Încît, îmi închipui că și atunci cînd se află în familie gîndurile de aici îl urmăresc, îl macină.

— Băiatul dv., Cornel, e și el inginer...

— Electronist. Lucrează într-o altă întreprindere. Acasă, uneori, mă incită la dialog profesional. Îi spun, mai în glumă, mai în serios : întreabă-l pe directorul tău...

Și bărbatul din fața mea, trecut puțin peste cinci decenii de viață, zîmbește bonom. Nu puteam crede în evitarea discuției cu tînărul ce-i moștenește spiritul iscoditor. Poate și pentru simplul motiv că este captivat de șansele experienței în formare.

— Totu-i să ai încredere în tineri. Și ei să simtă aceasta. Să creadă în ea — îmi zice. Știu multă, foarte multă carte. Facultatea și, după aceea, întreprinderile cu profil similar din Borzești și Iași — că noi, de ce să n-o spun, sîntem pe școala Borzeștiului și Iașului — i-au pregătit cum trebuie. Avem, aici, unul care, aș zice, injectează idei de laser. Iată, mă bate gîndul să facem un film despre tinerii întreprinderii. Să rămînă ca document. Merită.

— Ceea ce ziceți este un elogiu. O recunoaștere... Sau e ceva din strategia închegării colectivului.

Privirile directorului acceptă părerea, lăsîndu-mă să rețin („așa, în treacăt“, ar fi zis) alte cuvinte, rostite ca între vechi cunoștințe :

— Unui stagiar, inginer energetician, ieri i-a născut soția. L-am și felicitat. Două zile i-am dat liber...

O ipostază afectivă figurînd pe „pupitrul de comandă“ al directorului ? Cred că da. Fără însă a cunoaște „memoria“ severă a hîrtiei.

II

După ce trecem, înveliți într-un frig de octombrie umed, pe sub geometria țesăturilor metalice (altădată le-am văzut „escaladînd“ aerul ce nu fusese încă închis de pereți), pe sub zgomotul dur și stresant al morilor ce transformau cărbunele în praf, dispecerul-șef de tură, ing. Petru Caciuc, deschizînd un gemuleț metalic, oferă privirii o secvență a spectacolului roș-gălbui din camera focar a cazanului nr. 1. Era partea inferioară a unui spațiu săgetat de milioane de scîntei iuți, a unei încăperi înalte de douăzeci de metri, în care temperatura de 800 de grade Celsius „îmbrăca“ mii de metri de țeavă alcătuind un uriaș fagure, prin care apa se pregătea pentru starea de abur.

Oamenii și îndeletnicirile lor le descoperi, aici, pe verticală. Urcăm pînă la nivelul în care turbina produce și pulsează energie. Pentru turația ei ascunsă privirii se lucrează pe un spațiu impresionant, în care cmounicările dintre diverse puncte se fac și cu aparate portabile de emisie-recepție. Ochiul vrea să înțeleagă. Să pătrundă dincolo de aparențe. Să prindă imaginea unui spațiu de liniște și meditație. Ca aceea din stația de tratare chimică a apei, aflată în vecinătate, în care intri ca într-o pădure albă de uriașe filtre și conducte. Dispecerul șef, un tînăr pe fața căruia unduiesc seninătatea și calmul cîmpiei („Da, avea să-mi spună, sînt din Ungurenii Botoșanilor“), îmi găsește încăperea de refugiu : camera de comandă tehnologică.

— Aici se cunoaște, se știe totul despre ceea ce asigură mersul turbinei — vine precizarea ca un fel de provocare.

Impresia este aceea că ne aflăm la bordul unei uriașe nave aeriene. Pereții (panourile de comandă) și pupitrul („O să-i vedeți pe operatorii de acolo, sînt ca niște pianiști“ îmi sugerase inginerul Prepeliuc), încărcate cu sute de beculețe semnalizatoare, configurează o constelație captivantă.

— Esențial este să meargă turbina. Asta se urmărește...

Ceea ce-mi spusese inginerul Caciuc, în timp ce-i privea discret pe cei patru operatori de la pupitru, putea să însemne și aceasta : „Esențial este să-ți bată inima...“.

— Sigur, să meargă turbina, dar nu oricum...

— Mai ales pe cărbune, vine precizarea. Pe combustibil lichid merge mai ușor. Aceasta se pricep s-o facă și alții...

III

„Am auzit că te însori...“. „Și asta o știți, tovarășe director ?“. Mi-am amintit de această frîntură de dialog reprodusă anterior de inginerul George Prepeliuc, atunci cînd alterna relatările tehnice cu cele privindu-i pe oamenii întreprinderii. Merita să reluăm discuția despre cîte au fost și cîte vor mai fi aici. Îl știam însă apăsat de o mulțime de treburi, zgîrcit cu timpul. Dușman al vorbelor gratuite, fără noimă. („Odată, la o ședință de comandamnet, de lucru, am și zis : cel care ia cuvîntul să stea într-un picior. Era o invitație la operativitate. Nu ne puteam pierde în povești...“). Totuși, i-am încercat răbdarea :

— Dacă ar fi s-o luați de la capăt cu viața șantierului...

— S-ar vedea că știu de două ori mai mult. Cîte nu le-aș organiza altfel !...

Ion PARANICI

O mulțime de bănuieli

Crește Dunărea !
Dunărea ? Cine e Dunărea ?
ea vine ea trece ea curge
ah fluviile astea bisericoase
vorbe surde tulburi...
Mi-ai trimis viața împăratului Traian
în manuscris
domnule, merge !
dacă ai face bărci
din toate foile
nu ți-ar folosi la nimic
hîrtia și apa sînt incompatibile
țărmul rămîne totuși semnul tăcerii
o graniță o dungă
așa ne putem privi în liniște
existăm
în spatele tău pustiul
în spatele meu iarba sălbatică
dar dacă pînă la urmă
se dovedește că sîntem bărbat și femeie ?
dar dacă se dovedește că sîntem singuri ?
...în timp ce apele cresc.

Marcel MUREȘEANU

Hologramă

ea era o imagine în transă
era cuvintul și radiografia muțeniei
masca pe care-o umple visul
nimeni în nimeni în nimeni

era atît de frumoasă
cu trupul hașurat de gîndurile universului
un poem ce își curbează timpul
în devenirea sensului

era un infern de inocențe
și-i auzeam chipul cum își descarcă umbra
în miriadele
de blițuri senzitive ale miinilor

o mîngîiere era un act cosmic
și era nimicul
și totuși și totuși
sunetul epidermei devora toată urîțenia zidurilor.

Constantin SEVERIN

DICȚIONAR (LIX)

Jucan, Grațian (n. 19.IX.1929, Cîmpulung Moldovenesc), istoric literar, folclorist. Studii secundare la Liceul „Dragoș Vodă“ din orașul natal (1941—1949), superioare la Facultatea de Filologie din Cluj (1949—1953). Profesor (din 1954) la Liceul „Dragoș Vodă“ din Cîmplung Moldovenesc. Debut publicistic în ziarul „Zori noi“, Suceava, 1957. Colaborează la **Convorbiri literare, Cronica, Limbă și literatură, Revista muzeelor, Albina, Pagini bucovinene.** Volume publicate : **Bucurie, mîndră floare** (culegere de folclor), Suceava, C.R.C.P., 1962, în colaborare ; **Traiul ni s-a luminat** (culegere de folclor), Suceava, C.R.C.P., 1963 ; **Bujorel crescut în soare** (culegere de folclor), Suceava, C.R.C.P., 1963 ; **De mă-ntrebi de unde sînt** (culegere de folclor), Suceava, C.R.C.P., 1964, în colaborare; **De sub muntele Rarău. Folclor din ținutul Cîmpulungului,** Suceava, C.J.C.P.M.A.M., 1971 ; **Cîmpulung Moldovenesc — vatră folclorică,** București, Editura Litera, 1975 ; **Cîmpulung Moldovenesc. Pagini culturale,** București, Editura Litera, 1979 ; **Dornă, Dornă vad cu dor. Folclor din ținutul Dornelor,** Suceava, C.J.C.P.M.A.M., 1983, în colaborare ; **Eminescu și patrimoniul popular,** București, Editura Litera, 1985. A redactat singur sau în colaborare alte materiale și broșuri de istorie a învățămîntului și culturii cîmpulungene.

Grațian Jucan este un istoric literar pasionat și competent, cu o arie de audiență mult sub valoarea studiilor și investigațiilor sale. De mai multe comentarii s-au bucurat culegerile folclorice, deși nu „piesa“ de rezistență a cercetărilor sale, care rămîne totuși... Mihai Eminescu. Referințe critice (selective) :

Datcu, Iordan și Stroescu, S. C. **Dicționarul folcloriștilor,** București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979. Popescu-Sireteanu, Ion — în **Limbă și literatură,** nr. 1, 1976 ; Vicol Dragoș — în **Cronica,** nr. 22, 1975 ; Dominte, Constantin în **Pagini bucovinene,** nr. VIII, 1985 ; Sângeorzan, Zaharia — în **Cronica,** nr. 20, 17 mai 1985 ; Bănățeanu, Tancred — în **Arta populară bucovineană,** Suceava, C. J. C. P. M. A. M., 1975. **Kirileanu G. T.** (n. 13. III. 1872, Holda — Broșteni — m. 13.XI.1960, Piatra Neamț), folclorist. Studii secundare la Fălticeni și Iași (bacalaureat în 1895), superioare la Facultatea de Drept din Iași. Judecător la Iași și Broșteni (1900—1901), profesor de limba română la Liceul „Emilia Humpel“ din Iași, inspector școlar cu intermitențe (la Iași și Broșteni), secretar și bibliotecar al Fundației Culturale din București (1909—1930). Membru al Comisiei Monumentelor Istorice, membru de onoare al Academiei Române (din 1948). Redactor și editor al prestigioasei reviste de folclor „Șezătoarea“, Fălticeni, fondator al revistei „Ion Creangă“ (1908). Colaborator la **Arhiva română, Apostolul, Buletinul Societății de Științe** (București), **Convorbiri literare, Făt-Frumos, Revista istorică ș.a.**

Volume (broșuri) publicate : **Proprietatea minelor** (Teză de licență), Iași, 1900 ; **Cartea țăranului român** (în colaborare), Iași, 1901 ; **Descrierea moșiei regale Broșteni din județul Suceava** (în colaborare), București, 1906 ; **Hotărnicia răzășilor dorneni și suferințelor lor** (1800—1840), Piatra Neamț, 1910 ; **Corespondență.** Ediție îngrijită, tabel cronologic și bibliografie de Mircea Handoca, București, Editura Minerva, 1977.

G. T. Kirileanu a fost o personalitate culturală de anvergură în epocă. A scris „de toate“, broșuri cu caracter juridic și de popularizare diversă, studii folclorice (majoritatea publicate în „Șezătoarea“), de istorie locală și literară, dar mai ales a purtat o impunătoare corespondență cu personalități de seamă ale vieții literare, științifice și politice interbelice, care i-a fost publicată postum. Iordan Datcu îl consideră un folclorist de seamă, autor al unor „remarcabile articole și studii pe baza unui

Ion PÎNZARU

(continuare în p. IV)

Cățărătorul

(urmare din p. II)

$E = mv^2$, așa va rămîne. Nu se admit alte comentarii decît cele favorabile. Totul se bazează pe lecții. Însăși viața este o lecție pe care pînă ajungi să o înțelegi o înveți pe deasupra. Se mai întîmplă să mai rămîi și corigent. Repetenții însă nu există, deoarece în disciplina aceasta nimic nu se mai repetă...“

Un picior a alunecat pe piatra șlefuită de vînt. Inima s-a contractat presînd sîngele nervos în artere. Furnicături iuți trec prin pielea capului și degetele strîng în neștire roca dură. În asemenea momente trebuie să-ți imaginezi că ai în spate doar o gropiță de cel mult o jumătate de metru adîncime. Iluziile sînt binevenite în împrejurări dramatice. Îți dau un curaj inconștient, dar dacă ai reușit pentru moment să scapi de impas, trebuie pentru un timp să te faci că nu înțelegi realitatea, altfel te prăbușești.

A dibuit o fisură sigură și și-a înfipt vîrful bocancului în deschizătura adîncă din pîntecul stîncii. Simte un fir de sudoare alunecîndu-i rece de-a lungul tîmplei. Respirația e accelerată și în vine simte zvîcnind șuvoiul de sînge. Pericolul a fost depășit pentru moment, dar e încă în preajmă, dînd tîrcoale. Un popas este binevenit. De data asta e hotărît să nu se mai cațere niciodată. A mai spus-o și în alte rînduri, e foarte adevărat, dar de data asta se va ține de cuvînt. A fost un fățarnic, ajunge.

„De multe ori îți vine să rostești cuvîntul „mărăcine“. Deschizi gura rostești primele trei sunete, după care rămîi cu ea căscată. O închizi resemnat. Așa apare fățărnicia“.

Pînă la creastă nu mai este mult. Își adună ultimele puteri și mîna dreaptă atinge muchia limanului. Încet, dureros, genunchii ajung pe terenul neted, ușor înclinat, acoperit cu petece lățărețe de iarbă. Se tîrăște în genunchi, gîrbovit de istovire, cît mai departe de genunea care i-a dorit viața. S-a culcat cu fața în jos și și-a lăsat fruntea pe mîinile încrucișate. Nu se mai gîndește la nimic. Deasupra lui soarele înfierbîntă cerul. Inima începe să-și recapete ritmul normal. Se răstoarnă pe spate și privește în jur. O padină domoală, prin mijlocul căreia trece o cărare lată, sigură, spre mijlocul coastei își răsfață verdele. În spate, deasupra prăpastiei, o mare de nori albi, splendid poleiți de soare, încît par niște gulere de blană îmbrăcînd vîrfuri violacee de munți. Mai înainte, zidul amenințător de stîncă se ridică într-un turn sobru.

„Oare cum se vede lumea de acolo ?“ Un dor nesfîrșit aprinde imaginația. Se ridica, își îndreaptă spatele privind vîrful stîncii semeț și calcă sigur peste pietrele risipite în cale, oprindu-se sub peretele zvelt. Un pas, încă unul, degetele descoperă dibaci scobituri sigure în stîncă și dedesubt golul se mărește. Mereu i-a fost frică de înălțime...

DONALD BARTHELME (S.U.A.)

BISHOP

Bishop așteaptă în fața blocului său.

O cisternă cu remorcă, cu furtunul cuplat la trotuar, un șofer într-o uniformă verde care citește un roman ieftin, intitulat **Care este iubita ta.**

Bishop o așteaptă pe Cara.

Nu-și bea niciodată paharul de Martini înainte de douăsprezece fără un sfert.

Simte cum îi ies ochii din orbite. Clipește.

Ca de obicei, la micul dejun a băut o bere, o sticlă de Pislner Urquell. Berea de import costă acum 99 de cenți în cartierul său.

Pompa camionului se decuplează cu un zgomot scurt. Șoferul aruncă volumul în mașină și începe să stringă furtunul. Cara nu mai vine.

În ultimii douăzeci de ani ai vieții sale — după afirmațiile lui Alfred Frankenstein — pictorul John Frederick Peto și-a cîștigat existența cîntînd la trompetă într-o tabără.

Bishop intră în clădire și urcă un etaj pînă la apartamentul său.

Banca i-a rătăcit banii de pensie alimentară pe care-i trimite telegrafic de două ori pe lună celei de-a doua soții, la Londra. Deschide televizorul și după ce schimbă două programe clasice, reușește, în fine, să prindă Fleetwood Mac.

Bishop scrie o biografie a pictorului american William Michael Harnett. Dar astăzi, pur și simplu, nu se poate apuca de lucru.

Cara este și ea divorțată o dată.

La ora douăsprezece fără douăzeci își prepară un Martini.

Încăierări, manifestări ale unei furii oarbe s-au petrecut în cursul serii. Apoi a urmat un cuvînt sau o frază spuse cu un ton pe care ea nu-l poate suporta. Dimineața următoare el nu-și mai amintește nimic.

După părerea lui A. Frankenstein, pictorul Peto a fost descoperit după moartea sa cînd tablourile i-au fost expuse sub semnătura falsă a lui W. M. Harnett.

Cea de-a doua soție a sa, care lucrează la Londra, a leșinat recent la birou. Medicul companiei a trimis-o acasă cu o hîrtiuță pe care scria ceva — un diagnostic. Timp de două zile s-a uitat la hîrtie, apoi l-a sunat pe Bishop și i-a citit singurul cuvînt care era scris : lipotimie. Bishop s-a dus la bibliotecă, a verificat sensul cuvîntului, apoi a sunat-o el la telefon. I-a spus doar atît „înseamnă stare de leșin".

Pe programul destinat problemelor de alimentație se transmite un documentar **Cum ne protejăm împotriva radiațiilor printr-o alimentație corespunzătoare.** Închide aparatul.

Dimineața nu-și mai amintește nimic din ceea ce s-a spus cu o seară înainte. Dar, intrînd în bucătărie și văzînd figura ei aspră și pusă pe ceartă, își dă seama că a avut loc o dispută.

Îl dor ochii.

Nu este gras.

Ea dă telefon.

— Nu mă pot hotărî.

— Am observat.

— Îmi pare rău.

— Cum rămîne pentru seara asta ?

— Am să văd. Te anunț eu.

— Cînd ?

— De îndată ce voi putea.

— Nu-mi poți da măcar o idee ?

— Înainte de ora șase.

Bishop bate la mașină o scrisoare adresată unei universități prin care renunță la un angajament făcut anterior.

Locuiește în apartament de șaptesprezece ani. Tocmai i s-a mărit chiria la 49 de dolari pe lună.

Bishop nu este îndrăgostit de Cara și bine înțeles că nici ea nu este îndrăgostită de el. Totuși, se văd destul de des și petrec cîte o noapte împreună.

Cînd renunță la Cara în cîte o seară anume, obișnuiește să-și prepare un Scotch și să-l ia în pat cu el. Stă întins în întuneric, sprijinit într-un cot, fumează și soarbe din băutură.

În iulie va fi ziua lui de naștere, cînd împlinește 49 de ani.

Trezindu-se la miez de noapte, observă mereu că adoarme cu pumnul băgat sub falcă, braț, antebraț și falcă formînd un triunghi rigid în poziție de apărare.

Cara obișnuiește să spună : „Toată lumea are bun gust, dar asta nu înseamnă prea mult". Este desenatoare în domeniul textil.

Acum foarte rar mai iese în oraș să ia masa cu cineva.

Pe stradă salută un vecin spre care altădată nici nu și-a îndreptat privirea. Este un tînăr care în copilărie era înalt, slab și cu ochii pieziși și despre care Bishop a auzit că acum este avocat.

Își cumpără flori, narcise galbene.

În fața magazinului cu băuturi sînt șase bețivi, toți tineri, nu mult peste treizeci de ani. Se împleticesc, necăjesc trecătorii, au la vedere cîteva sticle deschise (însă Bishop știe că magazinul acela nu vinde băuturi la jumătăți). Unul dintre ei, un bărbat deosebit de neîndemînatic, cu fața roșie ascunsă de o barbă roșie și nerasă, se repede să-i apuce florile învelite în hîrtie. Bishop îl ocolește cu îndemînare și se întreabă de ce au început să bea așa devreme și de unde iau banii ?

Se gîndește la anumite legături ce s-ar putea stabili între el și ei.

Nu este îndrăgostit de Cara, dar o admiră, îi admiră mai ales abilitatea de a supraviețui tuturor legăturilor sale cu diverși indivizi, toți cu intenția (el nu se include între aceștia) de a o distruge (ea i se destăinuie), de a o sfîșia în bucăți...

Cînd Bishop stinge focul la cuptor, făcînd vînt cu prosopul de vase, ea îl critică, deși odată și-a fript și brațul.

— Iar ai lăsat să intre prea mult gaz în casă.

El este convins că bunicul și bunica sa, morți amîndoi, vor învia cîndva.

Nota de telefon a lui Bishop este un adevărat coșmar, încărcată cu numeroase convorbiri interurbane : Charleston, Beverly Hills Londra...

Atunci cînd fac dragoste în întunericul micului său dormitor, cu o sticlă de vin obișnuit din California pe noptieră, ea își încleștează mîinile cu o putere neobișnuită peste spatele lui.

Are deja barba albă și trei cute care-i brăzdează fruntea.

„Obișnuia în mod frecvent să picteze peste vechea pictură, chiar și a treia oară" spune Frankenstein despre Peto.

Florile rămîn în hîrtia de împachetat pe un dulap în bucătărie.

Urmărește filmul de la ora patru, un film pe care l-a văzut de zeci de ori probabil, cu Henry Fonda în rolul colonelului Thursday care dansează cu soția sergentului major Ward Bond la balul ofiterilor de la Fort Apache.

Sună Cara. A intervenit ceva.

— Îți urez o seară plăcută.

— Și eu ție.

Bishop își prepară un Scotch, deși nu-i decît ora patru și jumătate, și nu obișnuiește să-l bea înainte de ora cinci.

Robert Young spune „Cafeaua Sank este singura cafea adevărată".

Își amintește cum mergea cu mașina la ferma bunicilor, grămada de șei într-un colț al unei încăperi mai dosite, armele de foc atîrnate pe cuie deasupra ușilor, iar el stătea pe veranda de la intrare în timpul nopții, urmărind farurile mașinilor care coborau dealul de dincolo de rîu.

În timp ce se transmit reclame, scoate programul să vadă la ce se mai poate aștepta în tot timpul serii. Un singur film bun, **Edison,** cu Spencer Tracy, la ora opt. Ar putea să-l sune pe fratele său din Charleston. Ar putea să sune la un prieten din Beverly Hills. Și-ar putea face cîteva cuburi de gheață.

Bishop se așează în fața unei oglinzi întrebîndu-se de ce îl dor ochii ?

Ar putea citi cîteva restanțe care stau pe birou de două săptămîni.

Alt pahar de Scotch. **Fort Apache** s-a terminat.

Se plimbă dintr-un capăt în altul al apartamentului observînd mobila, țoalele, zugrăveala cojită.

Își îmbracă apoi scurta și iese pînă la piață. La carne, un copil într-un căruț îl arată cu degetul și strigă :

— Moșule !

Mama copilului chicotește și spune :

— Nu vă supărați, e din cauza bărbii.

Oare ce este mai bun de mîncare ? Grătar, deși este grozav de scump, dar îi va rămîne și pentru micul dejun. Mai cumpără și două grămezi de verdeață, pe care le va mărunți peste cartofii copți.

Se uită apoi în jur să cumpere ceva deosebit, pentru a se convinge pe sine că-și poate permite orice. Pe brațul drept se mai văd încă trei urme urîte, roșii, de la episodul cu focul.

Caviarul costă 67 de dolari 4 uncii, dar lui nu-i place caviarul.

Odată Bishop a cumpărat discuri, de la Poulenc la Bob Wills, dar nu va repeta gestul acum.

Demult, obișnuia să cumpere poze de artiști. Are încă poze cu Jim Dine, de Chirico, una cu Bellmer și una cu R. Hamilton. De ani de zile însă nu a mai cumpărat lucruri de acest gen. (Totuși citește revistele de artă cu un sentiment de religiozitate).

Odată cineva i-a spus : „Tăicuțule, asta este totul ?".

Nevestele lui, cu puternică încărcătură emoțională, cu multe probleme interesante, acceptau sfaturile lui care în general erau bune.

A fost poate prea dominat de precauții.

Cînd bunicul și bunica vor învia, Bishop va sta cu ei pe veranda fermei, privind în jos spre rîu ; ei par mereu aceiași și discută despre lucrurile care i-au preocupat mereu. Se plimbă cu bunicul peste pămîntul acoperit cu drobi de sare care arată ca niște cranii pe jumătate îngropate, de un alb murdar. Apoi trec de locul unde animalele ling sare și de moara de vînt. Apoi bunicul îi arată unde a fost mătușa trîntită de pe cal din cauza unei crăci prea joase. Bunica este ocupată să prăjească puternic pîinea, ca apoi să o radă (așa le place lor); în același timp citește ziarul și strigă tare „Ben", după care continuă să-i citească ceva despre fata familiei Steward, își amintește care era aceea : cea care urmînd să se căsătorească cu individul acela băgat pînă peste cap în toate necazurile...

Cu paharul de Scotch în pat, Bishop este imaginea perfectă a fericirii, a omului care se plimbă pe apă, pe rîul de la marginea fermei, căutînd peștișori în apa ce curge pe sub copacii aplecați deasupra ei, a aceluia care sare din piatră în piatră pentru a traversa rîul, intenționînd...

Traducere de
Elena IGNAT-VORONCA

CONSEMNĂRI

„Decada Cărții Românești"

În ziua de 21 octombrie a.c. a avut loc la Suceava în sala teatrului din localitate, deschiderea, la nivel republican, a „Decadei Cărții Românești", în prezența președintelui Uniunii Scriitorilor, **Dumitru Radu Popescu,** și a tovarășei **Ileana Paranici,** secretar al Comitetului Județean Suceava al P.C.R.

Importanța și semnificațiile manifestării au fost reliefate de tovarășul Alexandru Toma, președintele Comitetului județean de Cultură și Educație Socialistă Suceava.

În continuare, tovarășul Dumitru Dumitru, redactor la Editura Politică, a prezentat expunerea „Opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele R.S.R.".

Despre activitatea editorială și rolul educativ al cărții au vorbit scriitorii **Liviu Călin,** redactor șef la Editura „Cartea Românească" și **Andi Andrieș,** directorul Editurii „Junimea". Ei au prezentat cărțile recent apărute ale scriitorilor invitați la festivitate : **Z. Ornea, Viorel Știrbu, Dumitru Matală, Nicolae Iliescu, Sergiu Adam, Mircea Scarlat, Ion Țugui, Mircea Popovici, Viorica Ana Cozan, Radu Negru** și **Gheorghe Lupu.** Criticul literar **Laurențiu Ulici** s-a referit în continuare la activitatea literară din județul Suceava, evidențiind aportul scriitorilor : Platon Padău, Ion Beldeanu, George Damian, Marcel Mureșeanu, Constantin Ștefuriuc, Onu Cazan, Constantin Severin și Victor Traian Rusu.

Cu prilejul festivității de deschidere a Decadei, a fost amenajată, în incinta teatrului, o expoziție de carte românească.

(V. U.)

Concursul de poezie „Nicolae Labiș"
Ediția a XIX-a

52 de autori de poezie din 21 de județe ale țării și municipiul București au participat anul acesta, cu peste 200 de creații lirice, la cea de a XIX-a ediție a Concursului național de poezie „Nicolae Labiș", manifestare de prestigiu, organizată sub egida Uniunii Scriitorilor din R.S.R. și a Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Suceava.

Juriul din acest an, al cărui președinte a fost poetul Sergiu Adam și din componența căruia au făcut parte scriitorii : Andi Andrieș, Crăciun Bejan, Ion Beldeanu, Anghel Dumbrăveanu, George Damian, Ion Horea, Mihail Iordache, Radu Mareș, Marcel Mureșanu, Nicolae Prelipceanu, Constantin Pricop, Ion Paranici, Victor Traian Rusu, Constantin Sorescu, Artur Silvestri, Nicolae Turtureanu, Ion Țugui, Laurențiu Ulici, s-a întîlnit pentru deliberare în ziua de 21 octombrie, desemnînd pe cei 19 premianți ai concursului : **Angelica Mihalcea** din Tulcea — Marele premiu „Nicolae Labiș" ; **Manuela Doruleț Horopciuc** din Iași — Premiul Uniunii Scriitorilor ; **Vasile Baghiu** din Viișoara — Neamț — Premiul revistei „Ateneu" ; **Cristina Prisăcaru** din Botoșani — Premiul revistei „Contemporanul" ; **Mircea A. Diaconu** din Odorheiul Secuiesc — Premiul revistei „Convorbiri literare" ; **Niculina Antohi** din Mălini — Suceava — Premiul revistei „Cronica" ; **Alexa Gavril Bâle** din Cluj-Napoca — Premiul revistei „Familia" ; **Daniela Simona Ciubotaru** din Rădăuți — Premiul Editurii „Junimea" ; **Irina Andone** din Iași — Premiul revistei „Luceafărul" ; **Florin Burciu** din Rădăuți — Premiul revistei „Orizont" ; **Ioan Augustin** din București — Premiul revistei „România literară" ; **Nicolae Radu** din Petrești — Dîmbovița — Premiul Suplimentului Literar-artistic al ziarului „Scînteia Tineretului" ; **Doina Zărnoianu** din Alexandria — Premiul revistei „Tribuna" ; **Daniela Zeca** din București — Premiul „Paginilor bucovinene" ; **Lucian Ștefan Cojocaru** din Gura Humorului — Premiul ziarului „Zori noi" ; **Carmen Sindile** din Pietrari — Vîlcea — Premiul Comitetului Județean Suceava al U.T.C. ; **Romeo Păvăloaie** din Dolhasca — Suceava — Premiul Comitetului Județean de Luptă pentru Pace Suceava ; **Violeta Mihalcea** din Slatina — Premiul Centrului de Librării Suceava ; **Raluca Neagu** din Bacău — Premiul Consiliului Județean al Organizației Pionierilor.

Deliberările juriului au fost urmate de susținerea unor șezători literare la liceele industriale nr. 1, 2, 4 și la Liceul Economic și de Drept Administrativ din Municipiu, la care au participat scriitorii : Andi Andrieș, Ion Beldeanu, Dan Bodnar, Ion Cozmei, George Damian, Viorel Dârja, Anghel Dumbrăveanu, Gheorghe Lupu, Radu Mareș, Marcel Mureșeanu, Nicolae Prelipceanu, Victor Traian Rusu, Artur Silvestri, Mircea Tinescu, Mircea Popovici, Dumitru Matală.

Festivitatea de decernare a premiilor a avut loc a doua zi, la Teatrul din Suceava, în prezența președintelui Uniunii Scriitorilor, **Dumitru Radu Popescu,** a tovarășei **Ileana Paranici,** secretar al Comitetului Județean Suceava al P.C.R. și a tovarășului **Alexandru Toma,** președintele Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Suceava și a fost condusă de poetul **Sergiu Adam,** președintele juriului.

În cursul după-amiezii, scriitorii prezenți la Suceava au participat la șezători literare în comunele Bogdănești, Boroaia și Rîșca.

Manifestările concursului s-au încheiat în ziua de 23 octombrie, cu prilejul unei ample șezători literare care a fost găzduită de locuitorii comunei Putna și la care au participat scriitorii : **D. R. Popescu,** președintele Uniunii Scriitorilor, Andi Andrieș, Crăciun Bejan, Viorica Ana Cozan, George Damian, Anghel Dumbrăveanu, Dumitru Dumitru, Mihail Iordache, Radu Mareș, Marcel Mureșeanu, Radu Negru, Z. Ornea, Platon Pardău, Nicolae Prelipceanu, Mircea Popovici, Constantin Pricop, Victor Traian Rusu, Artur Silvestri, Constantin Ștefuriuc, Ion Țugui.

(V. U.)

Decada culturii la Suceava

Ajunsă la cea de-a VII-a ediție, **Decada culturii la Suceava** din acest an (19—28 octombrie), dedicată Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și aniversării a 40 de ani de la proclamarea Republicii, a prilejuit desfășurarea unor bogate activități politico-ideologice și cultural-educative.

Adresîndu-se publicului din municipiu, manifestarea complexă suceveană a beneficiat de prezența unor cunoscute personalități ale vieții culturale românești contemporane, oferind în același timp posibilitatea de afirmare în circuitul național a valorilor artistice locale.

Prin expuneri, dezbateri, simpozioane, spectacole, vernisaje de expoziții etc. publicul din municipiul Suceava a făcut cunoștință cu invitații săi, prof. dr. Gheorghe Anghel, dr. sociolog Maria Ciobanu-Băcanu, prof. Emil Moroianu, scriitorul Ion Țugui (membri ai brigăzii științifice a revistei „Magazin"), lectorii universitari Mihaela Constantin, Steluța Diamant-Dumea și Maria Jana Stoia de la Conservatorul „George Enescu" din Iași, prof. univ. dr. Gheorghe Platon și cercetător dr. Al. Zub de la Iași, pictorul Liviu Suhar și criticul de artă Radu Negru, regizorul Stere Gulea și actorii Victor Rebengiuc și Mihai Malaimare, scriitorii Al. Piru, Eugen Simion și Mircea Dinescu, prof. univ. dr. docent Radu Miron, prof. univ. dr. ing. Vitalie Belousov, și conf. dr. Mihail Iordache.

Ion COZMEI

Studioul de poezie „Albatros"

Studioul de poezie „Albatros" al Casei de Cultură a Sindicatelor din Suceava a organizat în luna octombrie a.c. o nouă dezbatere despre poezia română contemporană în contextul literaturii universale, avîndu-i ca invitați pe poetul **Mircea Dinescu** și pe criticul literar **Mihail Iordache.** La dezbatere au participat poeții Constantin Cernica, Ion Cozmei, Ioan Negriuc, Viorica Petrovici, Liviu Popescu, Constantin Severin și Vasile Tudor.

(I. C.)

Societatea pentru cultură și literatură română în Bucovina la 125 de ani

În seria manifestărilor consacrate acestui memorabil eveniment, la Casa de Cultură a Sindicatelor din municipiul Suceava, în cadrul Universității cultural-științifice (la „Serile sucevene"), prof. Petru Froicu a vorbit despre activitatea și importanța Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina, înființată la 1862.

Autorul a subliniat rolul „Societății" la împlinirea idealurilor de unitate națională și la afirmarea valențelor spirituale ale poporului român.

(I. D.)

DICȚIONAR

(urmare din p. III)

bogat material informativ, contribuția sa cea mai importantă este aceea de editor al revistei **Șezătoarea** (din 1898) și de susținător al unor importante colecții datorate folcloriștilor Al. Vasiliu-Tătăruși, I. Bîrlea, M. Costăchescu, Tatiana Găluscă. Întreține corespondență de mare valoare documentară pentru istoria folcloristicii române cu numeroși folcloriști și etnografi : D. Gusti, S. Mehedinți, G. Vîlsan, V. Bogrea ș.a. G. T. Kirileanu a fost unul dintre cei mai probi editori ai operei lui Creangă, apărută în mai multe ediții la „Cartea Românească" și Editura Fundațiilor.

Un valoros fond documentar de carte, manuscrise și scrisori, donat de G. T. Kirileanu, este păstrat de Biblioteca Județeană Neamț. Referințe critice (selectiv) : **G. T. Kirileanu sau viața ca o carte.** Mărturii inedite. Ediție îngrijită și cuvînt înainte de Constantin Bostan, București, Editura Eminescu, 1985 ; Bostan, Constantin și Ciucă, Valentin : **G. T. Kirileanu, Contribuții documentare,** Piatra Neamț, 1970 ; Datcu, Iordan și Stroescu, S. C. : **Dicționarul folcloriștilor,** București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979 ; Gorovei, Artur : **Șezătoarea. Povestea unei reviste de folclor** — în **Anuarul Arhivei de Folclor,** Cluj, 1. 1932, p. 9 — 39 ; Perpessicius : **Editorul lui Creangă : G. T. Kirileanu** — în **Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor** III, 1963—1967, București, E.P.L., 1967, p. 106—192 ; Pop, Augustin Z. N. : **G. T. Kirileanu la 85 de ani** — în **Revista de folclor,** nr. 3, 1957 ; **Scrisori către Artur Gorovei,** Ediție îngrijită de Maria Luiza Ungureanu. București, Editura Minerva, 1970, p. 123—222 ; Turcu, Constantin : **G. T. Kirileanu la 85 de ani** — în **Iașul literar,** 9, nr. 6, 1957, p. 122—124.

REALIZATORI : Ion BELDEANU, George DAMIAN, Viorel DÂRJA, Ion CARP FLUERICI, Mihail IORDACHE, Gh. LUPU, Marcel MUREȘEANU, Ion PARANICI, Mircea TINESCU, Alexandru TOMA

Secretariat : Eugen DIMITRIU

Tehnoredactare : Valentin MILICI

COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA

str. Mihai Viteazul nr. 48